

De IP'er (on)zichtbaar

Over brancheontwikkeling en professionalisering

De informatieprofessional krijgt in de snel veranderende informatiesamenleving steeds belangrijker werk te doen. Vooruitlopend op de verkiezingen

'Informatieprofessional van het Jaar': is de IP'er wel voldoende zichtbaar?

Erik Bouwer

Binnen de NVB, de Nederlandse Vereniging voor Beroepsbeoefenaren in de bibliotheek-, kennis- en informatiesector, bestaan afdelingen, stichtingen, special interest groups en regionale netwerken. Vormt dit een aantrekkelijk geheel voor jonge informatieprofessionals? Erwin la Roi is als secretaris van NVB-afdeling Prissma betrokken bij de organisatie van de verkiezing Informatieprofessional van het Jaar, waarbij ook de uitreiking van de Gouden Prissma hoort. Hij is ook directeur van werving- en selectiebureau Hatch Search Talent en heeft een goed zicht op de beroepsgroep: "Nee, ik denk het niet. Het is wat versnipperd en dat is wellicht ook de reden dat we weinig jonge informatieprofessionals als lid hebben." Over de verdeling van leeftijden binnen het ledenbestand is bij hem weinig bekend, maar "we weten wel hoe lang de leden al lid zijn, dat zou dus wel een aardige query op de database kunnen zijn. Ik weet dat we relatief weinig aanwas hebben van jonge informatieprofessionals. Er zijn initiatieven ontplooid om 3^e en 4^e jaars studenten van de IDM-opleidingen (informatiedienstverlening en -management) een gratis, door de opleiding gesponsord lidmaatschap aan te bieden in de hoop dat ze na hun opleiding lid blijven."

Komen de lidmaatschappen van IP'ers terug in de cv's die la Roi voorbij ziet komen? "Dat zou wel een pluspunt zijn, maar ik zie zeer weinig mensen tot een leeftijd van een jaar of 35, die dit lidmaatschap vermelden op hun cv."

De IP'er is geen schatbewaarder meer

Is het ondoorzichtige netwerk van de NVB een obstakel voor de verdere ontwikkeling van de branche? La Roi: "Het is niet zo zeer ondoorzichtig, het is best overzichtelijk. Maar ik denk dat het niet meer nuttig is. Per zuil, zoals biomedische informatie of juridische informatie, was er tot voor kort sprake van heel specifieke bronnen en technieken en een specifieke omgeving waarin dergelijke IP'ers acteerden. Het vak is nu meer generiek geworden: bronnen zijn gemakkelijker toegankelijk, onder meer via internet. De IP'er is niet meer de schatbewaarder die over de informatie beschikt, maar meer de regisseur die er voor zorgt dat iedereen toegang heeft. Dat geldt voor allerlei informatiesectoren."

De afdelingen en onderdelen zijn weliswaar begonnen als netwerkiniciatieven, maar zijn nu meer relikwieën uit het verle-

den die af en toe wat organiseren, bijeenkomen en ervaringen uitwisselen – het contact staat boven de professionalisering, aldus la Roi.

Nog geen traditie van communities

Ook IT'ers zijn te beschouwen als leden van een breed samengestelde groep. Veel IT'ers zijn actief op het web: in blogs, communities en fora. Ze praten daar over concrete IT-vraag-

Erwin la Roi: "Imagebuilding: zet jezelf eens in het zonnetje. Dat mogen mensen wel wat meer durven, vind ik."

stukken, maar ook over de ontwikkeling van hun vakgebied, het arbeidsmarktvragestuk en de professionalisering van hun branche. Lopen de IP'ers in dit opzicht achter? "In de IT houden men zich veel bezig met *nieuwe* vragen en oplossingen, in de IP-wereld gebeuren wat dat betreft niet zo veel wereldschokkende zaken", zo verklaart la Roi. "Er is natuurlijk de NedBib lijst, dat eigenlijk de enige serieuze plek is waar je je problemen en vragen kwijt kan."

Met NedBib, een elektronische discussielijst gebaseerd op e-mailberichten bestemd voor bibliothecarissen en informatieprofessionals, schiet je berichten de wereld in. De discussielijst bestaat al jaren en is niet te vergelijken met de keurig gerubriceerde en gemodererde discussieplatforms waar het web mee vol staat. De IP'er wordt de laatste tijd, zeker door alle congressen en seminars van de laatste tijd, echter steeds vaker geconfronteerd met datzelfde social web. La Roi vindt het dan ook verbazingwekkend dat de IP'ers hier maar in beperkte mate in mee gaan.

Drie verschillende rollen

'De informatieprofessional' bestaat eigenlijk niet. Er zijn veel verschillende benamingen voor verschillende functies. "Maar als je kijkt naar de inhoud van het werk, zie je drie verschillende rollen. Allereerst de beheersmatige rol: denk aan archiefomgevingen, bibliotheken en contentmanagementsystemen waarbij het om informatie gaat die binnen een organisatie bestaat. Daarnaast is er de researchgerichte rol, waarbij de IP'er vooral naar buiten kijkt. Deze rol zie je veel in het bedrijfsleven, dat kansen zoekt in informatie van buitenaf. De derde rol ligt in het adviesvak, bijvoorbeeld de consultancy op het gebied van het opzetten van een documentmanagement- of kennismanagementsysteem." In alle drie de rollen zit ontwikkeling, zo stelt la Roi: "Was de beheersmatige rol vroeger een backoffice-rol – de archivaris zat in zijn kelder en kreeg één keer per week een doos naar binnen gegooid die hij moest catalogiseren – nu zie je dat het archief door de digitalisering zichtbaar wordt in het gehele bedrijfsproces en daarbinnen een belangrijke rol gaat spelen." De archivaris moet communicatiever en zichtbaarder worden en duidelijk maken wat hij aan toegevoegde waarde levert, aldus la Roi. De rol van researcher daarentegen schuift steeds meer op richting analyse: "Moest de researcher eerst vooral informatie vergaren, groeperen en doorsluizen, nu is interpretatie en analyse belangrijker aan het worden. De hoeveelheid werk voor consultants neemt toe, informatiemanagement zit niet meer in een hoekje, maar maakt integraal deel uit van het proces."

Informatieprofessional van het jaar 2007 en 2008

PRISSMA vertegenwoordigt de hele keten van professionals die zich op strategisch/tactisch niveau of als wetenschapper (binnen organisaties) bezighouden met het ontwikkelen en beschikbaar stellen van data- en informatiebronnen en het zoeken, vinden en analyseren van gegevens en informatie

De Gouden Prissma is dé vakprijs voor Informatieprofessionals. Zowel PRISSMA als de NVB willen hiermee de belangrijke rol benadrukken, die de informatieprofessional binnen de organisatie vervult.

Op 15 november vindt tijdens het NVB-jaarcongres de uitreiking plaats van de Gouden Prissma, de prijs voor de Informatieprofessional van het Jaar 2007. Op deze dag opent tevens de inschrijving voor de verkiezing van de Informatieprofessional van het Jaar 2008, die m.i.v. dat jaar georganiseerd wordt door Essentials. Voor deze derde editie eindigt de inschrijvingstermijn op 1 april, cases kunnen worden ingeleverd tot 1 mei. Een vijfkop-pige jury, waar onder andere de IP'er van het jaar in plaats heeft, zal drie kandidaten nomineren, waarvan de identiteit geheim blijft tot op de avond van de feestelijke uitreiking begin juni, die vooraf wordt gegaan door een seminar en een diner. De winnaar krijgt niet alleen de Gouden Prissma (mede gesponsord door Stichting Vogin), maar wint ook een studiereis voor twee personen, alsmede een abonnement op IK en een boekenpakket. De winnaar krijgt daarnaast een interview in IK en een plaatsje in de Hall of Fame. Meer informatie is vanaf 15 november te vinden op www.informatieprofessionalvanhetjaar.nl

Promotie van het vak: IP'er van het jaar

De verkiezing Informatieprofessional van het Jaar heeft als doel het imago van de informatieprofessional te versterken. Wordt de prijs, de Gouden Prissma, inmiddels gezien als een branchebrede prijs? "Dat is een kwestie van tijd. De prijs is nu één keer uitgereikt. De reacties zijn positief, maar het is zeker nog geen branchebrede prijs."

Op 15 november wordt de IP'er van het Jaar 2007 bekend gemaakt. Tevens wordt dan de inschrijving voor 2008 geopend. Wat is het verschil tussen de verkiezingen die nu plaatsvinden en die van volgend jaar? "De doelgroep is breder, wel blijft *informatie* de basis. Er komt een breder draagvlak in de media

en ik denk ook dat de prijs aan status wint. Er is in 2008 bovendien meer ruimte voor feest en spektakel. De procedures achter de verkiezing worden op een hoger plan getild.”

La Roi ziet voldoende redenen voor IP'ers om mee te doen: “Imagebuilding: zet jezelf eens in het zonnetje. Dat mogen mensen wel wat meer durven, vind ik. Door deelname aan een event als dit wordt het vak leuker. Het werk wordt zichtbaarder, met name voor bedrijven die de IP'er nog niet zo goed in beeld hebben.”

Wat staat de IP'er te wachten?

Wat staat de doorsnee IP'er de komende tijd te wachten? La Roi verwacht dat interactie met klanten of gebruikers belangrijker zal worden. “Er komen steeds meer lijnen vanuit de IP'er met de rest van de organisatie. De rol wordt zichtbaarder. De IP'er moet dus assertiever worden en moet ook 'schriftelijk' sterker zichtbaar worden binnen de organisatie. Dat vraagt bijvoorbeeld om meer redactionele vaardigheden. Daarnaast wordt binnen de opleidingen wel aandacht besteed aan de vraag hoe je jezelf verkoopt binnen een organisatie, maar niet voldoende. Dat aspect wordt gezien als *de buitenkant*, de opleidingen zijn vooral gericht op de *binnenkant*. Dat levert vakspecialisten op met passie, met de inhoud zit het vaak wel goed.” Met alle ontwikkelingen op informatiegebied op de achtergrond is er volgens La Roi voldoende aandacht voor de veranderende rol van informatie in de maatschappij. Maar: “De maatschappij en de informatieprofessional – en daarmee de NVB – zouden wel meer op elkaar kunnen inhaken.”

Groei

In zijn ogen zou de relatie met de politiek moeten worden versterkt. Daarom vindt La Roi ook dat de NVB, waarbij naar zijn schatting nu zo'n dertig procent van de IP'ers (uitgezonderd medewerkers van openbare bibliotheken en archivariësen) aangesloten is, in omvang zou moeten groeien. “Als je wat wil bereiken, moet je meer massa hebben. Bovendien vormt een grotere vereniging een component waar je als individu iets uit kunt halen. En een grotere vereniging is met meer financiën ook tot meer in staat. Er zijn initiatieven geweest om contacten in Den Haag te leggen, maar die zijn niet gelukt. Ik heb wel eens geopperd dat we een lobbybureau zouden moeten inschakelen.”

In de VS worden als onderdeel van lokale bezuinigingsoperaties openbare bibliotheken steeds vaker overgenomen door commerciële dienstverleners. Is dat iets wat ons in Nederland staat te wachten?

“In theorie is het mogelijk. Ik zou dat wel een interessant experiment vinden. Volledige commercialiteit is niet de oplossing voor publieksdiensten, maar in bepaalde situaties, denk aan grote steden, zou het een meer dan interessant project kunnen zijn. Het is nog wel een flinke stap voor openbare bibliotheken. Bedrijven stappen wel steeds vaker over op het outsourcen van hun researchfuncties. Met wisselend succes weliswaar, maar non-profit organisaties zouden er veel van kunnen leren om scherper te worden.” **IK**